

श्री ५ को सरकारको

कानून तथा न्याय मन्त्रालय

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको
सल्लाह र सम्मतिले बनाइबक्सेको तल लेखिएबमोजिमको ऐन, सर्वसाधारणको जानका-
रीको लागि प्रकाशित गरिएको छ :—

२०२२ सालको ऐन नं. ६

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध विश्वावली विराजमान-
मानोन्नत महेन्द्रमाला ओजस्विराजन्य अति तेजस्वी त्रिभुवन प्रजातन्त्रश्रीपद अति कीर्तिमण्ड
नेपालश्रीपद प्रोज्ज्वल नेपालतारा ३५ रामपट्ट अतुलज्योतिर्मय त्रिशक्तिपट्ट अतिप्रबल गोरखा-
दक्षिणबाहु महाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्रीमन्महाराजाधिराज महेन्द्र
वीर विक्रम शाहदेव देवानाम् सदा समरविजयिनाम् ।

अन्तर्राष्ट्रिय फाइनान्स कर्पोरेशनको स्थापना र सञ्चालनको निमित्त
अन्तर्राष्ट्रिय सम्झौताहरू स्वीकार गरी नेपालले उक्त कर्पोरेशनको
सदस्य हुन पाउने गर्नको निमित्त बनेको ऐन

प्रस्तावना :— अन्तर्राष्ट्रिय फाइनान्स कर्पोरेशनले यस ऐनको अनुसूची १ मा उल्लेख भएका
शर्तहरूमा नेपाललाई अन्तर्राष्ट्रिय फाइनान्स कर्पोरेशनको सदस्य बनाउन सकिने भनि शर्तहरू
तोकेको र,

माथि लेखिए बमोजिमका शर्तहरू पुरा गर्नका लागि यस पछि लेखिएका कुराहरूको
द्वयवस्था गर्नु आवश्यक भएकोले,

१३०
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि, मात्र लागु हुनेछ।

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले यो ऐन बनाई बक्सेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः— (१) यस ऐनको नाम 'अन्तर्राष्ट्रिय फाइनान्स कर्पोरेशनको सदस्यता प्राप्त गर्ने ऐन, २०२२' रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा— विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा:-

(क) 'कर्पोरेशन' भन्नाले अन्तर्राष्ट्रिय फाइनान्स कर्पोरेशन सम्झनु पर्छ ।

(ख) 'कर्पोरेशन सम्झौता' भन्नाले अन्तर्राष्ट्रिय फाइनान्स कर्पोरेशनको सम्झौताको धाराहरू सम्झनु पर्छ ।

३. सम्झौताहरू गर्ने र स्वीकृतिका लिखतहरू दाखिल गर्ने अधिकारः— श्री ५ को अर्थ मन्त्रीले आफ्नो हस्ताक्षरको लिखत गरी सो लिखतमा तोकिएको व्यक्तिलाई श्री ५ को सरकारको तर्फबाट देहाय बमोजिमको काम गर्ने अधिकार दिन सक्नेछ :—

(क) अन्तर्राष्ट्रिय फाइनान्स कर्पोरेशनको सम्झौताका धाराहरूमा हस्ताक्षर गर्ने ।

(ख) श्री ५ को सरकारले नेपाल कानन बमोजिम सम्बन्धित सम्झौताहरू र त्यसमा तोकिएका शर्तहरू जुन शर्तहरूमा नेपाललाई अन्तर्राष्ट्रिय फाइनान्स कर्पोरेशनको सदस्यता प्रदान गरिने छ, स्वीकार गरेको छ भन्ने व्यहोरा जनाई कर्पोरेशन सम्झौताको स्वीकृतिको लिखित अन्तर्राष्ट्रिय पुनर्निर्माण एवं विकास बैद्धमा दाखिल गर्ने ।

४. कर्पोरेशनलाई रकमहरू भुक्तानी गर्ने अधिकारः— अनुसूची १ मा लेखिएका शर्तहरू र कर्पोरेशन सम्झौता अनुसार श्री ५ को सरकारको तर्फबाट समय समयमा सो कर्पोरेशनलाई भुक्तानि गर्नुपर्ने हुन आएको रकमहरू श्री ५ को सरकारको सञ्चालित कोषबाट भुक्तान गर्ने अधिकार श्री ५ को अर्थ मन्त्रीलाई हुनेछ ।

५. नेपाल राष्ट्र बैद्धु डिपोजिटरी मनोनीत हुने— नेपाल राष्ट्र बैद्धुलाई अनुसूची २ बमोजिम-को कर्पोरेशन सम्झौताको धारा ४ को दफा ६ को प्रयोजनको लागि डिपोजिटरी मनोनीत गरिएकोछ ।

६. लेखापढीको माध्यमः— श्री ५ को सरकारको सचिव, अर्थ मन्त्रालयलाई अनुसूची ३ बमोजिमको कर्पोरेशन सम्झौताको धारा ४ को दफा १० को प्रयोजनको लागि लेखापढीको माध्यम मनोनीत गरिएकोछ ।

७. कर्पोरेशनको स्थिति त्यसलाई छुट र विशेषाधिकारहरूः— प्रबलित नेपाल कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अनुसूची ४ बमोजिमको कर्पोरेशन सम्झौताको धारा ६ मा लेखिए बमोजिम कर्पोरेशनलाई स्थिति, छुट र विशेषाधिकारहरू प्राप्त हुनेछन् ।
८. अनुसूचीमा संशोधन गर्ने अधिकारः— कर्पोरेशन सम्झौताको यो ऐनको अनुसूची बमोजिमका कुनै कुरामा संशोधन गरिएमा सोहो बमोजिम श्री ५ को सरकारले समय समयमा नेपाल गजेटमा सूचना प्रकाशित गरी यो ऐनको अनुसूचीमा संशोधन गर्न सक्नेछ ।
९. नियम बनाउने अधिकारः— यो ऐनको उद्देश्य कार्यान्वित गर्न श्री ५ को सरकारले नियमहरू बनाउन सक्नेछ ।

अनुसूची—१

अन्तर्राष्ट्रिय फाइनान्स कर्पोरेशन
प्रस्ताव नं.

नेपाललाई कर्पोरेशनको सदस्यता

कर्पोरेशन सम्झौताको धारा २ को दफा १ (ख) बमोजिम श्री ५ को सरकार नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय फाइनान्स कर्पोरेशनको सदस्यताको लागि निवेदन दिएको, र कर्पोरेशनको बाईलजको दफा १७ बमोजिम कार्यकारी सञ्चालकहरूले नेपालका प्रतिनिधिहरूसंग परामर्श गरी यस निवेदनपत्र बारे गर्भनरहरूको बोर्डमा सिफारीस पेश गरेकोले, गर्भनरहरूको बोर्डले देहायका शर्त र अवस्थाहरूमा नेपाललाई कर्पोरेशनको सदस्यतामा प्रवेश गराउने प्रस्ताव गरेको छः—

१. परिभाषा:- यो प्रस्तावमा प्रयोग गरिए बमोजिमकोः—

- (क) “कर्पोरेशन” भन्नाले अन्तर्राष्ट्रिय फाइनान्स कर्पोरेशन सम्झनु पर्दछ ।
- (ख) “धाराहरू” भन्नाले कर्पोरेशनको सम्झौताको धाराहरू सम्झनु पर्दछ ।
- (ग) ‘डलर’ भन्नाले संयुक्त राज्य अमेरिकाको डलर सम्झनु पर्दछ ।
- (घ) “चन्दा” भन्नाले सदस्यले कर्पोरेशनको क्यापिटल स्टकमा दिएको चन्दा सम्झनु पर्दछ ।
- (ङ) “सदस्य” भन्नाले कर्पोरेशनको सदस्य सम्झनु पर्दछ ।

२. चन्दा:- कर्पोरेशनको सदस्यता स्वीकार गरेपछि नेपालले कर्पोरेशनको क्यापिटल स्टकको ५५ वटा शेयर चन्दा स्वरूप बुझाउनु पर्दछ र त्यस्तो प्रत्येक शेयरको मूल्य १,००० डलरको हुनेछ ।

३. बैंड्को सदस्यता:- कर्पोरेशनको सदस्यता स्वीकार गर्नु भन्दा पहिले नेपाल अन्तर्राष्ट्रिय पुनर्निर्माण एवं विकास बैंड्को सदस्य भएको हुनु पर्दछ ।

आधिकारिकता मुख्यमन्त्रिभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

४. चन्द्राको भुक्तानीः—कर्पोरेशनको सदस्यता प्राप्त गर्नु भन्दा पहिले कर्पोरेशनलाई नेपालले लिएको क्यापिटल स्टकको शेयर सुनमा वा सो बापत दिनु पर्ने ५५,००० डलरको पुरै, भुक्तानी दिनु पर्दछ ।
५. जाहेरी र सूचना— कर्पोरेशनको सदस्यता स्वीकार गर्नु भन्दा पहिले नेपालले स्वीकृतिको लिखतलाई हस्ताक्षर गरी दाखिल गर्न र यस प्रस्ताबको प्रकरण ६ (ग) र (घ) मा लेखिए बमोजिमको धाराहरूमा हस्ताक्षर गर्न आवश्यक सबै काम कारबाई गरिसकेको छ भन्ने कुराको जाहेरी कर्पोरेशनलाई पठाउनु पर्दछ र कर्पोरेशनले ती काम कारबाईको सम्बन्धमा अनुरोध गरे बमोजिमको सूचना नेपालले कर्पोरेशनलाई पठाउनु पर्दछ ।
६. सदस्यता स्वीकार गर्ने— नेपालले निम्नलिखित आवश्यकताहरू पूरा गरेको मितिमा यो प्रस्ताबको प्रकरण २ मा लेखिए बमोजिमको चन्द्रा दिए पछि नेपाल कर्पोरेशनको सदस्य हुनेछः—
- (क) यो प्रस्ताबको प्रकरण ४ बमोजिमको रकम भुक्तानी गरी,
 - (ख) यो प्रस्ताबको प्रकरण ५ बमोजिमको जाहेरी र सूचना पठाई,
 - (ग) नेपालले आफ्नो कानून अनुसार यो प्रस्ताबमा लेखिए बमोजिमका सबै शर्त र अवस्थाहरू र धाराहरू स्वीकार गरेको छ र धाराहरू र यो प्रस्ताब अन्तर्गत आफ्नो सबै दाधित्वहरू पूरा गर्नको लागि नेपालले आवश्यक सबै कदमहरू उठाई सकेको छ भन्ने जाहेरीको लिखत अन्तर्राष्ट्रिय पुनर्निर्माण एवं विकास बैड़मा दाखिल गरी, र
 - (घ) अन्तर्राष्ट्रिय पुनर्निर्माण एवं विकास बैड़मा रहेको धाराहरूको मूल प्रतिलिपिमा हस्ताक्षर गरी ।
७. सदस्यता स्वीकार गर्ने हृदय अवधी— नेपालले सन १९६५ मार्च ३१ सम्म यो प्रस्ताव बमोजिम कर्पोरेशनको सदस्यता स्वीकार गर्न सक्नेछ, तर असाधारण परिस्थितिले गर्दा यो प्रस्ताव बमोजिम सदस्यता स्वीकार गर्न सक्नेहृदय अवधि बढाउन पर्ने भनि कार्यकारी संचालकहरूले देखेमा सो अवधिलाई बढाउन सक्नेछ ।

अनुसूची—२

अन्तर्राष्ट्रिय फाइनान्स कर्पोरेशनको सम्झौताको
धाराहरूको धारा ४ को दफा ६—

दफा ६— डिपोजिटरीहरू प्रत्येक सदस्य मुलुकले कर्पोरेशन संग रहने आफ्नो मुद्रा वा कर्पोरेशनको अरू जायज्यथाको मौजदातको निमित्त आफ्नो केन्द्रीय बैंकलाई डिपोजिटरी मनोनीत गर्ने छन् वा सो मुलुकको आफ्नो केन्द्रीय बैड़म नभएमा यस्तै कामको लागि कर्पोरेशनलाई मञ्जूर हुन यस्तै अरू संस्थालाई मनोनीत गर्नेछन् ।

आधिकारिकता मुद्रण प्रियोगीवाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची-३

अन्तर्राष्ट्रिय फाइनान्स कर्पोरेशनको
सम्झौताको धाराहरूको धारा ४ को
दफा १०

दफा १०:- लेखापढीको माध्यम-प्रत्येक सदस्य मुलुकले यस सम्झौता अन्तर्गत उठेको कुनै कुराको सम्बन्धमा जुनहारा कर्पोरेशनले लेखापढी गर्नु पर्नेछ त्यसमा माध्यमको निमित्त उचित अधिकारीलाई मनोनीत गर्ने छन् ।

अनुसूची-४

अन्तर्राष्ट्रिय फाइनान्स कर्पोरेशनको
सम्झौताको धाराहरूको धारा ६ स्थिति
छुट र विशेषाधिकारहरू

दफा १ को उद्देश्यः- कर्पोरेशनलाई सुम्पेको काम पूरा गर्न कर्पोरेशन सामर्थ्य बनाउन यो धारामा दिइएका स्थिति छुट र विशेषाधिकारहरू प्रत्येक सदस्यको प्रादेशिक क्षेत्रमा कर्पोरेशनलाई दिइने छ ।

दफा २- कर्पोरेशनको स्थितिः- कर्पोरेशनको कानूनी भान्यता प्राप्त व्यक्तित्व हुनेछ र कर्पोरेशनलाई विशेषतः देहायको काम गर्न अधिकार हुनेछः-

- (१) ठेक्का लिने दिने,
- (२) चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्ने वा बिक्री गर्ने,
- (३) कानूनी कारबाई गर्ने ।

दफा ३- अदालती कारबाइको सम्बन्धमा कर्पोरेशनको स्थानः- कर्पोरेशनले आपतो अफिस भएका वा सेवा वा सूचना स्वीकार गर्नकालागि कर्पोरेशनले एजेण्ट नियुक्तगरेको वा सिक्योरिटी-हरू निकालेको वा घ्यारेण्टी गरेको कुनै सदस्यको प्रादेशिक क्षेत्रमा कानून बमोजिम अधिकार प्राप्त अदालतमा मात्र कर्पोरेशनको विरुद्ध कारबाई चलाउन सकिने छ । सदस्यहरूले वा सदस्यहरूको निमित्त काम गर्ने व्यक्तिहरूले वा सदस्यहरूबाट दावी लिने व्यक्तिहरूले कुनै कारबाई चलाउन सक्ने छैन । कर्पोरेशनको सम्पत्ति र जायज्यथालाई जहांसुकै रहेको वा जोसित रहेको भएपनि कर्पोरेशनको विरुद्ध अन्तिम फैसला हुनु भन्दा अधि पक्राउ, कब्जा वा कुकिबाट छुट दिइने छ ।

दफा ४- जायज्यथा पक्राउ हुनुबाट छुटः- कर्पोरेशनको सम्पत्ति जायज्यथालाई जहांसुकै रहेको जोसित रहेको पनि कार्यकारिणी वा कानूनी कारबाईद्वारा खोज तलासी, अधिग्रहण अपहरण निस्त्वाभिकरण वा ग्रह कुनै किसिमको पक्राउबाट छुट पाउने छ ।

दफा ५ अभिलेख गृह (आचिभस) सम्बन्धी छुटः— कर्पोरेशनको अभिलेख गृह (आचिभस) भित्र दखल गर्न सकिने छैन ।

दफा ६ जायज्यथामा प्रतिबन्ध नलाग्ने:- यस सम्झौताले दिएको कार्य सञ्चालन गर्न आवश्यक भएको हदसम्म र यस सम्झौताको धारा ३ दफा ५ र अन्य व्यवस्थाहरूको अधिनमा रही कर्पोरेशनका सबै सम्मति र जायज्यथामा कुनै किसिमको प्रतिबन्ध, नियम नियन्त्रण र मोराटोरिया लाग्ने छैन ।

दफा ७— लेखापढी गर्न विशेषाधिकारः— सदस्यहरूले कर्पोरेशनको अफिसियल लेखापढीलाई अरु सदस्यहरूको अफिसियल लेखापढीलाई सरह नै व्यवहार गर्नेछन् ।

दफा ८— अफिसर र कर्मचारीहरूको निमित्त छुट र विशेषाधिकारहरूः— कर्पोरेशनको सबै गभर्नरहरू सञ्चालकहरू, अल्टरनेटहरू, अफिसरहरू र कर्मचारीहरूले

- (१) अफिसियल हैसियतले गरेको काम कार्यहरूमा कानूनी कारवाईबाट छुट पाउने छ ।
- (२) स्थानीय नागरिक नभएमा देशान्तरबास सम्बन्धी प्रतिबन्धहरू विदेशीहरूको रजिष्ट्रेशन सम्बन्धी आवश्यकताहरू राष्ट्रिय सेवा सम्बन्धी दायित्वहरूबाट छुट र बिनियम प्रतिबन्ध सम्बन्धी सुविधाहरू सदस्यहरूले अरु सदस्यहरूको सोही समान दर्जाको प्रतिनिधिहरू, अधिकारी वर्गहरू र कर्मचारीहरूलाई दिए सरह नै पाउने छन् ।
- (३) सदस्यहरूले अरु सदस्यहरूको सोही समान दर्जाको प्रतिनिधिहरू, अधिकारी वर्गहरू र कर्मचारीहरूलाई दिए सरह नै भ्रमण सुविधा पाउने छन् ।

दफा ९— करबाट छुटः—(क) कर्पोरेशन यसको जायज्यथा सम्पत्ति आमदानी र यो सम्झौताद्वारा अधिकृत यसको सञ्चालन र कारोबारहरूले सबै कर र सबै भन्सार महसूलबाट छुट पाउने छ कुनै कर वा महसूल असूल वा भुक्तानी गर्ने दायित्वबाट पनि कर्पोरेशनले छुट पाउने छ ।

(ख) स्थानीय नागरिक, स्थानीय प्रजा, वा अरु स्थानीय राष्ट्रिय नभएको कर्पोरेशनको कार्यकारी सञ्चालकहरू, अल्टरनेटहरू, अधिकारी वर्गहरू वा कर्मचारीहरूलाई कर्पोरेशनले दिने तलब र परिलाभमा कुनै पनि कर लिइने छैन ।

(ग) कर्पोरेशनले निकालेको दायित्व वा सिक्योरिटी (त्यसको लाभांश वा व्याज लगायतमा) जो सित रहेको भए पनि कुनै किसिमको कर लिइने छैन ।

(१) यदि त्यसले सो दायित्व वा सिक्योरिटीलाई मात्र कर्पोरेशनद्वारा निकालिएको कारणले फरक व्यवहार गरेको छ भने, वा

(२) यदि त्यस्तो कर व्यवस्थाको निमित्त सम्पूर्ण अधिकार सम्बन्धी आधार सो दायित्व वा सिक्योरिटी निकालिएको, वा भुक्तानी गर्न पर्ने गरिएको वा

आधिकारिकता मुहूर्पत्रिकागाबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछा

भुक्तानी गरिएको ठाउँ वा मुद्रा वा कर्पोरेशनले राखेको कुनै अफिस वा कारवारको स्थान भएमा ।

(घ) कर्पोरेशनले ग्यारेण्टी दिएको कुनै दायित्व वा सिक्योरिटी (त्यसको लाभांश र ब्याज लगायतमा) जोसित रहेको भए पनि कुनै किसिमको कर लिइने छैनः—

(१) यदि त्यसले सो दायित्व वा सिक्योरिटीलाई कर्पोरेशनले ग्यारेण्टी गरेको कारणले फरक व्यवहार गरेको छ भने, वा

(२) यदि त्यस्तो कर व्यवस्थाको निमित्त सम्पूर्ण अधिकार सम्बन्धी आधार कर्पोरेशनले राखेको कुनै अफिस कारोबारको स्थान भएमा ।

दफा १०—धाराको प्रयोगः— प्रत्येक सदस्यले यो धारामा दिइएको सिद्धान्तहरू आफ्नो कानून मुताबिक लागू गराउने उद्देश्यको निमित्त आफ्नो प्रादेशिक क्षेत्रभित्र आवश्यकतानुसारको कार्य गर्नेछ र आफूले गरेको कामको पूरा विवरणको सूचना कर्पोरेशनलाई दिने छ ।

दफा ११ परित्यागः— कर्पोरेशनले आफ्नो स्वविवेकमा यो धारा अन्तर्गत प्रदान गरिएको छुट र विशेषाधिकार चाहेको मात्रा र शर्तमा परित्याग गर्न सक्ने छ ।

लालमोहर सदर मिति २०२२। ५। ६। १

आज्ञाले—
विनोदप्रसाद धिताल,
श्री ५ को सरकारको सचिव ।